

A Képviselő-testület nyilvános ülésének anyaga (2011. évi CLXXXIX. törvény 46. § (1) bekezdés).

ELŐTERJESZTÉS a Képviselő-testület számára

Tárgy: Emléktábla elhelyezése Árkay Aladár és Kallina Mór építészek egykori lakóháza, a Városmajor utca 54. számú épület falán

Tisztelt Képviselő-testület!

Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidék Önkormányzat a család megkeresésére táblát kíván állítani Árkay Aladár és Kallina Mór építészek egykori lakóháza, a Városmajor utca 54. számú ház falán. A villát Kallina Mór tervezte, és ott 1896-tól együtt laktak családjukkal az építészdinasztia tagjai, Kallina Mór, Árkay Aladár és Árkay Bertalan.

Kallina Mór 1844. szeptember 20-án a morvaországi Gross-Bittechben született, a prágai Műegyetemen tanult, majd 1869-ben Bécsben Otto Wagner építész irodájában kezdett dolgozni. Pestre 1870-ben került, ekkor bízták meg a Rumbach Sebestyén utcai zsinagóga tervezésével. Ez döntő fordulatot hozott életében és családjával együtt Pestre költözött. Az első időszakban Pesten, Terézvárosban bérpaloták építésére kapott megbízást, amely épületek többnyire a neoreneszánsz és klasszicista stílusban készültek. Ezt követően Budán is több megrendelést kapott a Dísz téri Honvédelmi Minisztérium, a Honvéd Főparancsnokság épületeinek tervezésére, majd a Bécsi kapu téri evangélikus templom megépítésére. Pályázati úton nyerte el Árkay Aladárral együtt a Budai Vigadó és a Szent Gellért-emlék megtervezését. Ez utóbbi végül nem az építészpáros tervei alapján készült el. 1896-ban a Kis-Svábhegyre költözött családjával a Kallina Villába. 1913-ban halt meg Budapesten.

Árkay Aladár 1868. február 1-jén született Temesváron. Egy éves volt, amikor a családja Pestre költözött. 1886-ban iratkozott be a Műegyetemre. Már ifjúkorában is kitért rajztudásával, látogatta a Székely Bertalan és Lotz Károly vezette rajziskolákat. Később Krenstok Károlytól festészetet tanult. Építészeti tanulmányúton Párizsban járt, majd Bécsben dolgozott. Az 1892-es években Hauszmann Alajos mellett dolgozott a Budavári Palota építkezésénél, majd Kallina Irmával kötött házassága után apósával együtt ő is részt vett a Honvédelmi Minisztérium és a Honvéd Főparancsnokság épületegyüttesének tervezésében. Ez utóbbi nagyrészt Árkay Aladár munkája. A historizmussal és az eklektikával történő szakítás után a szecesszió hatása meghatározó lett építészetében, ez a Budai Vigadó belső díszítésénél már érezhető volt. 1910 és 1913 között épült meg tervezésében a Kis-Svábhegy lejtőjén a bírák és ügyészek lakótelepe. A közel 40 épület mindegyike egyedi tervek alapján épült. Külső megjelenésük változatos, a díszítésnél az építész felhasználta az erdélyi vagy felvidéki népi építészeti elemeket, nagy alapterületű, jól megvilágított modern lakásokat tervezett. A villatelepet a szakirodalom a hazai szecesszió kiemelkedő alkotásaként tartja számon.

1913-tól haláláig hét templomot és több más egyházi épületet is tervezett. A templomok közül a legjelentősebbek a fadori református templom, valamint kerületünkben - a magyaros-szecessziós stílusú, erdélyi-kalotaszegi építészetre utaló - városmajori kistemplom, amelynek alapkövetétele 1921-ben volt, és 1925-ben szentelték fel. Nevéhez fűződik még – a teljesség igénye nélkül - a II. kerületi Keleti Károly

utcai Rákócziánium (a fiúgimnázium) temploma, és Kőbányán a lengyelek templomának megépítése. Élete utolsó munkája - amelyen 1931-től 1932-ben bekövetkezett haláláig dolgozott - a városmajori Jézus Szíve nagy templom tervezése volt. Ő kezdte el tervezni, de fia, Bertalan fejezte be. Sírja a Farkasréti temetőben található.

Árkay Bertalan 1901-ben született Budapesten. Apja megkezdett tervei nyomán 1933-ban fejezte be a városmajori nagy templomot, amely vasbeton szerkezetével és különálló harangtornyával különleges művészi alkotás. Ez volt az első olyan templom Magyarországon, melynek belső díszítésére a modern képzőművészek munkáit használták fel. Egyik tervezője volt a Köztársaság téri OTI-bérházaknak. Budapest építésére vonatkozó terveinek gyűjteményét a Budapesti Történeti Múzeumban őrzik. 1971-ben Budapesten halt meg.

Tájékoztatom a Képviselő-testületet, hogy az épület a kérelmező család tulajdonában van, ma is az építészdinasztia leszármazottjai lakják, és a tábla elhelyezéséhez a tulajdonosi hozzájárulást megadták. Az emléktábla szövegét a családdal egyeztettük.

A tábla elkészítésére árajánlatot kértünk, költsége bruttó 151.263.- Ft, amelynek megfizetését az Önkormányzat vállalja.

Kérem a Képviselő-testületet az alábbi határozati javaslat elfogadására.

A határozati javaslatot véleményezésre megküldtem az Oktatási és Kulturális Bizottság részére. A Bizottság véleményéről a testületi ülésen adok tájékoztatást.

Határozati javaslat:

A Képviselő-testület egyetért azzal, hogy az Önkormányzat az előterjesztés melléklete szerinti emléktáblát helyezze el a Budapest Hegyvidék XII. kerület, Városmajor u. 54. számú épületen, Árkay Aladár és Kallina Mór építészek egykori lakóháza falán. A felállítandó tábla költségének megfizetését, br. 151.263.-Ft-ot az Önkormányzat vállalja.

(A döntéshozatal módja: egyszerű többség)

Budapest Hegyvidék, 2015. november „6”

Láttam:

Gottfriedné dr. Tusor Gabriella
jegyző

Fonti Krisztina
alpolgármester

Pokorni Zoltán
polgármester

Melléklet: az emléktábla szövege

1896-TÓL A TERVEZŐJÉRŐL ELNEVEZETT
„VILLA KALLINA” ÉPÜLETBEN ÉLT
KALLINA MÓR
(1844-1913)
A MAGYAR EKLEKTIKA KIMAGASLÓ ALKOTÓJA.
ITT ÉLT ÉS ALKOTOTT VEJE,
ÁRKAY ALADÁR
(1868-1932)
A MAGYAR SZECESSZIÓS ÉPÍTÉSZEZET EGYIK ALAPÍTÓJA,
A BÍRÁK ÉS ÜGYÉSZEK LAKÓNEGYED ÉPÍTÉSZE,
ÉS FIA,
ÁRKAY BERTALAN
(1901-1971)
A VÁROSMAJORI NAGY TEMPLOM TERVEZŐI

ÁLLÍTTATTA:
BUDAPEST FŐVÁROS XII. KERÜLET HEGYVIDÉKI ÖNKORMÁNYZAT
2015.